

ВІСНИК

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ**

В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

~~ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК~~

**№ 3
2010**

м. Одеса

На сторінках Вісника навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області друкуються нормативні, розпорядчі та інструктивні матеріали; статті, присвячені актуальним питанням системи професійно-технічної освіти Одеської області; педагогічний досвід працівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Інформаційно-методичний збірник призначений для керівників, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Вісник навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної ради НМЦ ПТО в Одеській області

Упорядник: Богданович Г.О., зав. кабінетом методики менеджменту в ПТО

Наші реквізити:

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
в Одеській області**

65045, м. Одеса, вул. Новосельського, 86

**Тел/факс 715-04-88,
Тел: 715-04-75; 726-52-34**

**[www. nmc-odessa-com.ucoz.ru](http://www.nmc-odessa-com.ucoz.ru)
e-mail: nmcpto@ukr.net**

РОЗДІЛ I Офіціоз

1.1	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 1723-р "Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки"	4
1.2	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 770 "Про внесення змін до Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики"	8
1.3	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 776 "Про внесення зміни до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24"	10
1.4	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 781 "Деякі питання забезпечення підручниками та навчальними посібниками студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів"	13
1.5	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 783 "Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 1998 р. № 1240"	15
1.6	Постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 784 "Про затвердження Порядку працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням"	19
1.7	Наказ НМЦ ПТО в Одеській області від 14 вересня 2010 року № 78 "Про проведення обласного Інтернет-конкурсу творчих робіт з інформаційних технологій серед учнівської молоді та педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів"	36

РОЗДІЛ II Методичні рекомендації

2.1	Кургуз-Ставратій М. В. Методична розробка позакласного заходу "Торгівля людьми: тенета небезпеки"	40
2.2	Ковтун Н.О., Бубнова О.І., Методична розробка уроку англійської мови на тему: "В ресторані. Прийом та обслуговування відвідувачів"	47

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 27 серпня 2010 р. № 1723-р

Київ

**Про схвалення Концепції Державної цільової
програми розвитку професійно-технічної
освіти на 2011—2015 роки**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Схвалити Концепцію Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки, що додається.

Визначити Міністерство освіти і науки державним замовником Програми.

2. Міністерству освіти і науки разом із заінтересованими центральними і місцевими органами виконавчої влади розробити та подати у шестимісячний строк Кабінетові Міністрів України проект Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 27 серпня 2010 р. № 1723-р

КОНЦЕПЦІЯ
Державної цільової програми розвитку
професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

На сьогодні кваліфікація робітничих кадрів, у тому числі випускників професійно-технічних навчальних закладів, не відповідає поточним та перспективним соціально-економічним потребам, що спричинено:

- застарілістю матеріально-технічної бази;
- застосуванням неефективних механізмів управління і залишкового принципу фінансування;
- недостатньою участю суб'єктів господарювання у виконанні завдань професійно-технічної освіти;
- падінням престижу робітничих професій;
- відсутністю системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічного персоналу;
- недосконалістю нормативно-правової бази;
- неефективним моніторингом потреб ринку праці;
- недосконалим механізмом формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників.

Нагальною є потреба в наданні автономії професійно-технічним навчальним закладам, передусім для забезпечення їх економічної самостійності, ефективного залучення інвестицій з метою розвитку матеріально-технічної бази та науково-методичного забезпечення, запровадження механізму стимулювання суб'єктів господарювання і педагогічних працівників.

Сучасні умови розвитку економіки викликають необхідність посилення взаємодії центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні питань функціонування і розвитку професійно-технічної освіти.

Для розв'язання зазначеної проблеми необхідне формування науково обґрунтованої державної політики розвитку професійно-технічної освіти з урахуванням принципів неперервності, доступності, індивідуалізації і диференціації, гнучкості та інноваційності цілісної відкритої системи професійної освіти і навчання.

Мета Програми

Метою Програми є створення сприятливих умов для якісної підготовки робітничих кадрів згідно з пріоритетами державної соціально-економічної політики, орієнтованої на задоволення потреб особистості, суспільства і держави, а також забезпечення рівного доступу до професійно-технічної освіти.

Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми

Оптимальним варіантом розв'язання проблеми є об'єднання зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, об'єднань роботодавців та профспілок, наукових установ, навчальних закладів, спрямованих на:

- створення системи забезпечення якості професійно-технічної освіти;
- диверсифікації джерел фінансування;
- удосконалення системи управління професійно-технічною освітою;

оновлення нормативно-правової бази;
створення соціальної реклами престижності робітничих професій.
Здійснення зазначених заходів дасть змогу забезпечити комплексну модернізацію професійно-технічної освіти.

Розв'язання проблеми можливе шляхом розроблення, затвердження та виконання Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки.

Шляхи та способи розв'язання проблеми

Проблему у сфері професійно-технічної освіти передбачається розв'язати шляхом:

створення системи забезпечення якості професійно-технічної освіти, що передбачає:

- удосконалення державних стандартів професійно-технічної освіти;
- модернізацію матеріально-технічної бази державних професійно-технічних навчальних закладів;
- інформатизацію професійно-технічної освіти, розроблення педагогічних програмних засобів, забезпечення доступу до світових інформаційних ресурсів;
- удосконалення системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників, їх стажування на виробництві;
- видання сучасних підручників, навчальних посібників, навчально-методичних, енциклопедичних і довідкових матеріалів;
- розроблення критеріїв оцінювання якості професійно-технічної освіти;
- вивчення і використання досвіду європейських країн щодо застосування стандартів якості професійно-технічної освіти;
- розроблення і реалізацію спільних міжнародних проектів з питань забезпечення якості та ефективності професійно-технічної освіти; створення розгалуженої системи грантової підтримки дослідницьких та освітніх інноваційних проектів;
- проведення наукових досліджень у галузі теорії і методики професійної освіти;

диверсифікації джерел фінансування, що передбачає:

- залучення інвестицій юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців для забезпечення розвитку професійно-технічної освіти;
- удосконалення нормативів вартості навчання одного учня з урахуванням єдиних стандартів якості;
- розроблення нового механізму формування державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітничих кадрів відповідно до потреб ринку праці;
- участь роботодавців в оновленні матеріально-технічної бази професійно-технічних навчальних закладів;

удосконалення управління професійно-технічною освітою, що передбачає:

- перерозподіл повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та навчальними закладами, підвищення ефективності державного і громадського контролю;
- запровадження моніторингу ефективності управлінських рішень, їх впливу на якість професійно-технічної освіти;
- оновлення нормативно-правової бази, зокрема шляхом внесення змін до законодавчих актів у сфері професійно-технічної освіти;

створення соціальної реклами престижності робітничих професій, що передбачає:

- посилення профорієнтаційної роботи серед різних категорій населення;

- інформування громадян про особливості різних робітничих професій через засоби масової інформації, проведення всеукраїнських та регіональних конкурсів, виставок-ярмарок робітничих професій тощо.

Очікувані результати виконання Програми

Виконання Програми забезпечить:

створення ефективної та гнучкої системи підготовки робітничих кадрів, орієнтованої на соціально-економічний розвиток країни (працевлаштування за робітничими професіями не менше 90 відсотків випускників професійно-технічних навчальних закладів);

впровадження 300 державних стандартів професійно-технічної освіти; модернізацію матеріально-технічної бази державних професійно-технічних навчальних закладів;

введення нового порядку формування та розміщення державного замовлення на підготовку кваліфікованих робітників;

оснащення державних професійно-технічних навчальних закладів сучасними комп'ютерними комплексами, підключення їх до Інтернету;

збільшення обсягів фінансування та інвестицій для забезпечення розвитку професійно-технічної освіти;

посилення ролі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у формуванні робітничого потенціалу, що дасть змогу максимально враховувати потреби регіональних ринків праці;

розвиток соціального партнерства, консолідацію зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, роботодавців, науковців і громадських об'єднань;

підвищення престижності робітничих професій.

Оцінка фінансових ресурсів, необхідних для виконання Програми

Фінансування Програми планується здійснювати у межах бюджетних призначень, передбачених на відповідний рік міністерствам, іншим центральним і місцевим органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, а також за рахунок інших джерел.

Орієнтовний обсяг видатків, необхідних для виконання програм, становить 4260 млн. гривень.

Обсяг фінансування Програми уточнюється щороку з урахуванням можливостей державного бюджету.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 27 серпня 2010 р. № 770

Київ

**Про внесення змін до Порядку надання
робочих місць для проходження учнями,
слухачами професійно-технічних навчальних
закладів виробничого навчання та
виробничої практики**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести до Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 1999 р. № 992 (Офіційний вісник України, 1999 р., № 23, ст. 1057), зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.28

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 серпня 2010 р. № 770

ЗМІНИ,
що вносяться до Порядку надання робочих місць для
проходження учнями, слухачами професійно-технічних
навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики

1. У пункті 2:
абзац четвертий після слів “виробничої практики” доповнити словами “, в тому числі з наступним працевлаштуванням”;
абзац п’ятий викласти у такій редакції:
“Виробниче навчання та виробнича практика учнів, слухачів можуть проводитися, як виняток, з дозволу Міністерства освіти і науки Автономної Республіки Крим, управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій у навчально-виробничих майстернях, на дільницях, полігонах, будівельних об’єктах, полях, фермах, навчальних господарствах, ділянках та інших підрозділах професійно-технічних навчальних закладів (в тому числі у формі стажування на виробництві, у сфері послуг) за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі робочих навчальних планів і програм.”.
 2. У пункті 5 слова “, Положення про виробничу практику та працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів” виключити.
 3. У пункті 7:
абзац перший після слова “(списку)” доповнити словами “і штатного розпису”;
абзац другий після слова “визначеному” доповнити словом “робочими”.
 4. У першому реченні абзацу першого пункту 8 слово “місяця” замінити словами “двох тижнів”.
 5. Пункт 9 після слів “до змісту” доповнити словом “робочих”, а після слів “оплати праці учнів, слухачів” — словами “за фактично виконаний обсяг робіт відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов’язки)”.
 6. У першому реченні пункту 10 слова “поширюються обов’язки” замінити словами “відповідно до законодавства про охорону праці поширюються права та обов’язки”.
 7. У пункті 11:
в абзаці другому слова “нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, нормативно-правових актів і навчально-методичних документів з професійно-технічної освіти, наукової організації праці” замінити словами “законодавства про працю, у тому числі про охорону праці, та нормативно-правових актів у сфері професійно-технічної освіти”;
абзац сьомий після слів “оплату їх праці” доповнити словами “за фактично виконаний обсяг робіт відповідно до встановлених норм праці (норми часу, виробітку, обслуговування, посадові обов’язки)”.
 8. У пункті 13 слова “умов праці” замінити словами “умов та оплати праці”.
 9. У пункті 15 :
в абзаці другому слова “за два тижні” замінити словами “за один тиждень”;
абзац четвертий після слів “відповідно до” доповнити словом “робочих”.
-

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 27 серпня 2010 р. № 776

Київ

**Про внесення зміни до Державного стандарту
базової і повної загальної середньої освіти,
затвердженого постановою Кабінету Міністрів
України від 14 січня 2004 р. № 24**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 24 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 2, ст. 49), зміну, що додається.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.28

ЗАТВЕРДЖЕНО
 постановою Кабінету Міністрів
 України
 від 27 серпня 2010 р. № 776

ЗМІНА,
 що вноситься до Державного стандарту
 базової і повної загальної середньої освіти

Розділ “Базовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів
 II—III ступенів (розподіл навчального часу між освітніми галузями)”
 викласти у такій редакції:

“Базовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів
 II—III ступеня (розподіл навчального часу між освітніми галузями)

Освітні галузі	Загальна кількість годин								
	II ступінь (5—9 класи)			III ступінь (10—11 класи)			II+III ступінь (5—11 класи)		
	тиж- день	рік	від- сотків	тиж- день	рік	від- сотків	тиж- день	рік	від- сотків
Інваріантна складова									
Мови і літератури	42	1470	27	14	490	18,4	56	1960	24,2
Суспільство-знавство	12	420	7,7	7	245	9,2	19	665	8,2
Естетична культура	8	280	5,1	1	35	1,3	9	315	3,9
Математика	20	700	13	6	210	7,9	26	910	11,25
Природо-знавство	26	910	16,7	11,5	402,5	15,1	37,5	1312,5	16,25
Технології	8	280	5,1	4	140	5,2	12	420	5,2
Здоров'я і фізична культура	17,5	612,5	11,4	6	210	7,9	23,5	822,5	10,2
Разом	133,5*	4672,5	86	49,5	1732,5	65	183	6405	79,2
Варіативна складова									
Додаткові години на освітні галузі, предмети за вибором, профільне навчання,	21,5	752,5	14	26,5	927,5	35	48	1680	20,8

Освітні галузі	Загальна кількість годин								
	II ступінь (5—9 класи)			III ступінь (10—11 класи)			II+III ступінь (5—11 класи)		
	тиж- день	рік	від- сотків	тиж- день	рік	від- сотків	тиж- день	рік	від- сотків
факультативи, індивідуальні заняття та консультації									
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня	130	4550		66/ 72*	2310/ 2520*		196/202*	6860/ 7070	
Разом (загальне навчальне навантаження)	155	5425	100	76	2660	100	231	8085	100

* Години фізичної культури освітньої галузі “Здоров’я і фізична культура” не враховуються в гранично допустимому навчальному навантаженні на учня.”.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**ПОСТАНОВА**

від 27 серпня 2010 р. № 781

Київ

**Деякі питання забезпечення
підручниками та навчальними
посібниками студентів вищих
навчальних закладів, учнів
загальноосвітніх і професійно-технічних
навчальних закладів та вихованців
дошкільних навчальних закладів**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Міністерству освіти і науки:

1) разом з Міністерством фінансів під час складання проекту Державного бюджету України на 2011 рік та наступні роки передбачати видатки на виконання бюджетної програми “Видання, придбання, зберігання і доставка підручників та посібників для студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів”;

2) забезпечити:

своєчасне розроблення, видання, придбання та доставку навчальної літератури для вихованців і вихователів дошкільних навчальних закладів, забезпечення потреб методичних кабінетів та заявок вищих навчальних закладів I—IV рівня акредитації, що здійснюють підготовку педагогічних кадрів;

видання один раз на три роки букварів для учнів 1-го класу, вчителів загальноосвітніх навчальних закладів, а також для забезпечення потреб методичних кабінетів та виконання заявок вищих навчальних закладів I—IV рівня акредитації, що здійснюють підготовку педагогічних кадрів, з розрахунку 110 відсотків прогнозованої кількості учнів 1-го класу;

розроблення і видання навчальної літератури рідною мовою, в тому числі словників, для загальноосвітніх навчальних закладів з мовами навчання національних меншин, а також її доставку;

видання один раз на п'ять років підручників і навчальних посібників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів усіх форм власності, учнів професійно-технічних навчальних закладів та студентів вищих навчальних закладів I—II рівня акредитації, що використовують у навчальному процесі підручники для загальноосвітніх навчальних закладів, з розрахунку 120 відсотків прогнозованої кількості учнів;

видання навчальних посібників серії “Шкільна бібліотека української та світової літератури”;

використання у навчальному процесі декількох варіативних підручників, визначених на конкурсних засадах, з метою впровадження сучасних педагогічних технологій, поглибленого вивчення предметів у початковій та основній школі, профільного навчання в старшій школі та з урахуванням потреб навчальних закладів;

3) затверджувати починаючи з 2011 року державний комплект навчальної літератури для відповідних класів загальноосвітніх навчальних закладів, що включає навчальну програму, підручник, навчальний посібник (хрестоматія, збірник задач, лабораторний практикум, методичний посібник для вчителя, електронні навчальні засоби);

4) першочергово забезпечувати навчальною літературою дітей з особливими потребами з розрахунку 160 відсотків прогнозованої кількості учнів;

5) продовжити проведення комплексу робіт із створення системи централізованого комп'ютерного обліку підручників для учнів загальноосвітніх навчальних закладів, виданих за державним замовленням.

2. Визнати такими, що втратили чинність, постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2003 р. № 1378 “Про вдосконалення роботи із забезпечення учнів і студентів навчальних закладів підручниками та посібниками” (Офіційний вісник України, 2003 р., № 36, ст. 1945) та від 17 липня 2006 р. № 982 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2003 р. № 1378” (Офіційний вісник України, 2006 р., № 29, ст. 2090).

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 27 серпня 2010 р. № 783

Київ

**Про внесення змін до постанови
Кабінету Міністрів України
від 5 серпня 1998 р. № 1240**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 5 серпня 1998 р. № 1240 “Про затвердження Положення про професійно-технічний навчальний заклад” (Офіційний вісник України, 1998 р., № 31, ст. 1188) зміни, що додаються.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

Інд.28

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 серпня 2010 р. № 783

ЗМІНИ,
що вносяться до постанови Кабінету Міністрів
України від 5 серпня 1998 р. № 1240

1. У вступній частині постанови слова і цифри “Відповідно до статті 11 Закону України “Про професійно-технічну освіту” виключити.

2. У Положенні про професійно-технічний навчальний заклад, затвердженому зазначеною постановою:

1) пункти 3, 5 і 6 викласти у такій редакції:

“3. Відповідно до статті 18 Закону України “Про професійно-технічну освіту” до професійно-технічних навчальних закладів належать:

професійно-технічне училище відповідного профілю;

професійне училище соціальної реабілітації;

вище професійне училище;

професійний ліцей;

професійний ліцей відповідного профілю;

професійно-художнє училище;

художнє професійно-технічне училище;

вище художнє професійно-технічне училище;

училище-агрофірма;

вище училище-агрофірма;

училище-завод;

центр професійно-технічної освіти;

центр професійної освіти;

навчально-виробничий центр;

центр підготовки і перепідготовки робітничих кадрів;

навчально-курсовий комбінат;

навчальний центр;

інші типи навчальних закладів, що надають професійно-технічну освіту або здійснюють професійно-технічне навчання.

Положення про зазначені професійно-технічні навчальні заклади затверджуються МОН.”;

“5. Професійно-технічний навчальний заклад розпочинає діяльність за умов наявності матеріально-технічної, навчально-методичної бази, педагогічних кадрів і після одержання в установленому законодавством порядку ліцензії для провадження діяльності з надання освітніх послуг.

6. Професійно-технічний навчальний заклад, що має статус юридичної особи, має самостійний баланс, рахунки в органах Державного казначейства (для державних та

комунальних професійно-технічних навчальних закладів) і банках (для приватних професійно-технічних навчальних закладів), штамп, печатку із своїм найменуванням і діє на підставі статуту.”;

2) доповнити пункт 8 абзацом такого змісту:

“Професійно-технічний навчальний заклад, що не має статусу юридичної особи, діє на підставі положення, яке затверджує засновник цього навчального закладу, за погодженням з МОН.”;

3) доповнити пункт 9 абзацом такого змісту:

“Відносини професійно-технічного навчального закладу з іншими навчальними закладами та підприємствами, установами, організаціями — замовниками підготовки кадрів регулюються відповідно до укладених договорів.”;

4) у пункті 10:

підпункти “ж” і “з” викласти у такій редакції:

“ж) організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників, у тому числі їх стажування на підприємствах, в установах, організаціях;

з) здійснення професійного навчання незайнятого населення, безробітних громадян та перепідготовки, підвищення кваліфікації працівників підприємств, установ, організацій;”;

підпункт “і” після слова “забезпечення” доповнити словами “здійснення заходів”;

доповнити пункт підпунктами “л” і “м” такого змісту:

“л) видача документів про освіту встановленого зразка;

м) надання платних послуг, перелік яких установлюється Кабінетом Міністрів України.”;

5) абзац перший пункту 11 викласти у такій редакції:

“11. Професійно-технічний навчальний заклад здійснює прийом учнів, слухачів за професіями відповідно до Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2007 р. № 1117 (Офіційний вісник України, 2007 р., № 70, ст. 2656), Національного класифікатора України ДК 003:2005 “Класифікатор професій” та за умови отримання ліцензій для провадження діяльності з надання освітніх послуг.”;

6) пункт 12 після слів “вечірньою (змінною)” доповнити словами “, очно-заочною, дистанційною, екстернатною”;

7) абзаци другий і третій пункту 14 викласти у такій редакції:

“Випускникам, які закінчили навчання в акредитованому вищому професійному училищі, центрі професійно-технічної освіти, може присвоюватись освітньо-кваліфікаційний рівень “молодший спеціаліст” за відповідним напрямом (спеціальністю), з якого також здійснюється підготовка робітників високого рівня кваліфікації.

За зразкове ставлення до навчання і відмінні його результати випускник професійно-технічного навчального закладу може отримати документи про освіту з відзнакою встановленого зразка в порядку, визначеному МОН.”;

8) доповнити пункт 19 підпунктом “о” такого змісту:

“о) пільговий проїзд у транспорті в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.”;

9) абзац перший пункту 28 викласти у такій редакції:

“28. До педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів та установ професійно-технічної освіти належать викладачі, педагоги професійного навчання, вихователі, майстри виробничого навчання, старші майстри, старші майстри виробничого навчання, інструктори виробничого навчання, методисти, практичні психологи, педагоги соціальні, керівники фізичного виховання, керівники професійно-технічних навчальних закладів, науково-методичних та навчально-методичних установ, їх заступники та інші працівники, діяльність яких пов’язана з організацією і забезпеченням навчально-виховного процесу.”;

10) у пункті 32:

абзац перший після слів “професійно-технічні навчальні заклади” доповнити словами “, а у разі делегування місцевим органам виконавчої влади окремих функцій з управління підпорядкованими МОН державними професійно-технічними навчальними закладами — місцеві органи виконавчої влади”;

перше речення абзацу другого після слів “професійно-технічні навчальні заклади” доповнити словами “, а у разі делегування місцевим органам виконавчої влади окремих функцій з управління підпорядкованими МОН державними професійно-технічними навчальними закладами — місцевими органами виконавчої влади”;

11) підпункт “б” пункту 33 викласти у такій редакції:

“б) діє від імені навчального закладу, представляє його у відносинах з підприємствами, установами, організаціями, відкриває рахунки в органах Державного казначейства;”;

12) абзац перший пункту 36 викласти у такій редакції:

“36. Фінансування професійно-технічної підготовки робітників, соціальний захист учнів, слухачів та педагогічних працівників у державних або комунальних професійно-технічних навчальних закладах у межах обсягів державного замовлення здійснюються на нормативній основі за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів.”;

13) у тексті Положення слово “Міносвіти” замінити словом “МОН”.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**ПОСТАНОВА**

від 27 серпня 2010 р. № 784

Київ

**Про затвердження Порядку працевлаштування
випускників професійно-технічних навчальних закладів,
підготовка яких проводилася за державним замовленням**

Відповідно до частини четвертої статті 38 Закону України “Про професійно-технічну освіту” і статті 197 Кодексу законів про працю України Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Порядок працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням, що додається.

2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям привести власні нормативно-правові акти у відповідність з цією постановою.

Прем'єр-міністр України

М. АЗАРОВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 27 серпня 2010 р. № 784

ПОРЯДОК
працевлаштування випускників
професійно-технічних навчальних закладів,
підготовка яких проводилася за державним замовленням

1. Цей Порядок визначає механізм працевлаштування випускників професійно-технічних навчальних закладів, підготовка яких проводилася за державним замовленням.

2. Випускники професійно-технічних навчальних закладів (далі — випускники) — учні, слухачі професійно-технічного навчального закладу, підготовка яких проводилася за державним замовленням, що закінчили відповідний курс професійно-технічної освіти (професійно-технічного навчання) та отримали документи державного зразка — диплом кваліфікованого робітника (свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації), а в акредитованих вищих професійних училищах і центрах професійно-технічної освіти — диплом молодшого спеціаліста.

3. Замовники робітничих кадрів (далі — замовник) — власники підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності та підпорядкування або уповноважений ними орган чи фізична особа, а також фізична особа, яка провадить господарську діяльність та зареєстрована в установленому порядку і відповідно до законодавства використовує найману працю.

4. Працевлаштування випускників здійснюється відповідно до договорів про надання освітніх послуг у сфері професійно-технічної освіти, укладених:

між професійно-технічним навчальним закладом і замовником (далі — двосторонній договір) за формою згідно з додатком 1;

між замовником, учнем, слухачем та професійно-технічним навчальним закладом (далі — багатосторонній договір) за формою згідно з додатком 2.

5. Двосторонній договір укладається за погодженням з регіональними органами управління освітою і наукою, праці та соціального захисту і є підставою для формування державного замовлення на підготовку робітничих кадрів.

6. Багатосторонній договір укладається на підставі двостороннього договору для забезпечення першим робочим місцем випускників.

Багатосторонній договір укладається у будь-який час навчання учня, слухача.

7. Замовник згідно з договорами може за рахунок своїх коштів надавати учням, слухачам матеріальну допомогу та послуги, а також провадити доплату до стипендії. Зазначені виплати граничними розмірами не обмежуються.

8. Випускники, які зараховувались на навчання до професійно-технічного навчального закладу відповідно до багатосторонніх договорів, направляються на роботу до замовників і зобов'язані відпрацювати строк, передбачений багатостороннім договором, але не менше ніж два роки.

9. За згодою сторін багатостороннього договору випускник може бути направлений професійно-технічним навчальним закладом на роботу до іншого роботодавця, в тому числі на місця, запропоновані державною службою зайнятості. При цьому попередній багатосторонній договір вважається таким, що втратив чинність, і укладається новий багатосторонній договір.

10. У разі невиконання умов договорів сторони несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством та цим Порядком.

11. Спори, що виникають за договорами, розглядаються в судовому порядку відповідно до законодавства.

12. Працевлаштування випускників відповідно до укладених договорів здійснюється роботодавцями за сприяння керівництва професійно-технічного навчального закладу, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та органів учнівського самоврядування.

13. Керівництво професійно-технічного навчального закладу забезпечує:

1) взаємодію з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державною службою зайнятості та замовниками;

2) за участю державної служби зайнятості формування банку даних замовників, зокрема щодо наявності у них вакансій та відповідних умов праці, а також моніторинг потреби ринку праці у робітничих кадрах, підготовка яких проводиться в професійно-технічному навчальному закладі;

3) інформування випускників про можливість працевлаштування на підставі укладених договорів;

4) надання допомоги замовникам у доборі необхідних їм робітників з числа випускників;

5) сприяння у межах компетенції соціально-економічному та правовому захисту випускників, зокрема неповнолітніх осіб соціально незахищених категорій;

6) ведення обліку укладених договорів;

7) видачу випускникам направлень на роботу за формою згідно з додатком 3 на підставі укладених договорів, а також довідок про самостійне працевлаштування за формою згідно з додатком 4;

8) оформлення карток випускників за формою згідно з додатком 5;

9) залучення замовників до навчально-виробничого процесу;

10) проведення моніторингу закріплення випускників на першому робочому місці.

14. Спірні питання, що виникають між керівництвом професійно-технічного навчального закладу і випускниками, може вирішувати комісія у складі керівника професійно-технічного навчального закладу (його заступника), органу учнівського самоврядування та представників замовника, для якого готуються робітничі кадри у цьому професійно-технічному навчальному закладі.

15. Перед проходженням учнями, слухачами переддипломної (передвипускної) практики або після укладення ними багатостороннього договору на кожного учня, слухача заводиться картка випускника за формою згідно з додатком 5 у двох примірниках. Перший примірник картки зберігається у професійно-технічному навчальному закладі в особовій справі учня, слухача, другий — надсилається замовникові.

16. Замовник на підставі багатостороннього договору і направлення на роботу протягом п'яти днів укладає з випускником трудовий договір, заповнює зворотний талон направлення на роботу та надсилає його професійно-технічному навчальному закладу.

17. Керівництво професійно-технічного навчального закладу у разі потреби та можливості має право запропонувати випускникові іншу роботу.

18. У разі розірвання багатостороннього договору за ініціативою випускника з причин, зазначених у цьому договорі, керівництво професійно-технічного навчального закладу не може без згоди випускника направити його на роботу в іншу місцевість.

19. Випускникам — дружинам (чоловікам) осіб, які проходять військову службу та службу на посадах рядового та начальницького складу, видається довідка про самостійне працевлаштування.

На випускників, у яких чоловіки (дружини) є військовослужбовцями строкової (альтернативної) служби або курсантами військових навчальних закладів, дія цього пункту не поширюється.

20. Якщо на одне вакантне місце претендують кілька випускників, керівництво професійно-технічного навчального закладу погоджує кандидатуру із замовником з урахуванням успішності випускника.

21. Самостійне працевлаштування можливе у разі розірвання багатостороннього договору за ініціативою випускника або замовника з причин, зазначених у цьому договорі, або невирішення професійно-технічним навчальним закладом питання про його працевлаштування. У такому разі випускникові видається довідка про самостійне працевлаштування.

22. Під час самостійного працевлаштування випускник професійно-технічного навчального закладу може звернутися за сприянням у працевлаштуванні до державної служби зайнятості за місцем постійного проживання.

Реєстрація випускників професійно-технічних навчальних закладів у державній службі зайнятості як таких, що шукають роботу, проводиться згідно із законодавством про зайнятість населення.

23. Направлення на роботу (довідка про самостійне працевлаштування) видається випускникам разом з врученням дипломів (свідoctв) державного зразка.

Керівники професійно-технічних навчальних закладів несуть персональну відповідальність за несвоєчасне вручення випускникам дипломів (свідoctв), направлень на роботу (довідок про самостійне працевлаштування).

Забороняється видавати випускникам документи, що замінюють направлення на роботу, а також вносити до зазначеного направлення зміни та робити виправлення без дозволу замовників.

У разі зміни місця направлення за ініціативою випускника або замовника направлення на роботу (довідка про самостійне працевлаштування) видається випускникові не пізніше ніж протягом семи календарних днів після закінчення навчального закладу.

24. Випускник повинен прибути до місця призначення в строк, визначений у направленні на роботу. У разі неприбуття випускника до місця призначення без поважних причин після встановленого строку замовник може запропонувати внести зміни до умов працевлаштування, зазначених в договорі та направленні на роботу, з урахуванням професії (спеціальності) випускника.

25. Гарантії соціального захисту випускників визначаються законодавством та умовами укладених договорів.

Після укладання трудового договору на випускників поширюються усі види соціального захисту, передбачені колективним договором.

26. Якщо укладені договори розриваються за ініціативою замовника після одержання від професійно-технічного навчального закладу картки випускника, випускник

влаштовується на роботу згідно з пунктом 21 цього Порядку за умови, що професійно-технічний навчальний заклад не має можливості запропонувати випускникові інше місце роботи.

27. Посади за штатним розписом, на які в поточному році повинні бути призначені випускники згідно з договорами, не підлягають заміщенню іншими працівниками. Як виняток, у разі виробничої потреби на ці посади можуть бути призначені працівники на строк до призначення на них випускників.

28. Спори між професійно-технічним навчальним закладом і замовником не можуть бути підставою для обмеження прав учнів, слухачів, випускників.

29. Випускникам професійно-технічних навчальних закладів з числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, що перебувають під опікою (піклуванням), надається грошова та матеріальна допомога в установленому законодавством порядку.

Додаток 1
до ПорядкуДОГОВІР
про надання освітніх послуг у сфері професійно-технічної
освіти між професійно-технічним навчальним
закладом і замовником робітничих кадрів

№ _____ “___” _____ 20__р.

1. Сторони договору

_____ (найменування професійно-технічного навчального закладу, його підпорядкування)
(далі — навчальний заклад), що діє на підставі статуту (положення), з одного боку, в особі

_____ (посада, прізвище, ім'я та по батькові)

та _____,
(найменування підприємства, установи та організації, їх підпорядкування)

(далі — замовник), що діє на підставі статуту (положення), з другого боку, в особі

_____ (посада, прізвище, ім'я та по батькові)

уклали цей Договір про підготовку кваліфікованих робітників у професійно-технічному навчальному закладі із залученням до цього процесу замовника.

2. Предмет договору. Зобов'язання Сторін

2.1. Навчальний заклад зобов'язується:

2.1.1. Підготувати і направити на роботу випускників:

(осіб)

професія (спеціальність)	20__р.	20__р.	20__р.	20__р.	20__р.

Усього

2.1.2. Забезпечити якісну теоретичну і практичну підготовку кваліфікованих робітників згідно з навчальними планами і програмами, а також вимогами відповідних кваліфікаційних характеристик професій.

2.1.3. Забезпечити вивчення учнями, слухачами встановлених на підприємстві вимог експлуатації технічних засобів, використання сировини, матеріалів та застосування інструментів, виконання правил внутрішнього трудового розпорядку, охорони праці і техніки безпеки, санітарно-гігієнічних та інших норм і правил, установлених для відповідної професії (спеціальності).

2.2. Замовник зобов'язується:

2.2.1. Забезпечувати якісне проведення виробничої практики учнів, слухачів згідно з навчальними планами і програмами протягом усього періоду навчання.

2.2.2. Надавати можливість стажування на виробництві викладачам, майстрам виробничого навчання, інструкторам виробничого навчання, проводити роботу з професійної орієнтації молоді протягом дії цього Договору.

2.2.3. Перераховувати навчальному закладу кошти на зміцнення навчально-виробничої бази для підготовки кваліфікованих робітників у розмірі _____ гривень. Навчальному закладу можуть безоплатно передаватися для навчальних цілей приміщення, споруди, обладнання, техніка, інструменти, матеріали тощо _____

2.2.4. Забезпечувати виплату заробітної плати учням, слухачам за виконані роботи під час виробничого навчання та виробничої практики згідно із законодавством.

2.2.5. Не допускати використання учнів, слухачів під час проходження виробничого навчання та виробничої практики на роботах, не пов'язаних з їх майбутньою професією (спеціальністю).

3. Відповідальність Сторін

3.1. У разі невиконання умов Договору Сторони несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством.

4. Заключні положення

4.1. Зміни та доповнення до цього Договору вносяться шляхом підписання додаткових угод.

4.2. Дія цього Договору припиняється:

4.2.1. Після закінчення строку його дії;

4.2.2. За згодою сторін (оформляється протоколом);

4.2.3. У разі банкрутства, ліквідації замовника;

4.2.4. У разі ліквідації навчального закладу.

4.3. У разі розірвання Договору Сторона, що ініціює його розірвання, повідомляє про це другу Сторону офіційним листом не пізніше ніж за місяць до його розірвання.

4.4. Всі спори, що можуть виникати між Сторонами, вирішуються у судовому порядку.

4.5. Договір набирає чинності з моменту підписання обома Сторонами і діє до "____" _____ 20__ р.

4.6. Договір укладений у двох примірниках, кожен з яких має однакову юридичну силу. Перший примірник зберігається у замовника, другий — у навчальному закладі.

5. Юридичні адреси сторін

5.1. Професійно-технічний навчальний заклад:

Поштовий індекс _____

Адреса _____

Номери телефонів _____

Розрахунковий рахунок _____

5.2. Замовник:

Поштовий індекс _____

Адреса _____

Номери телефонів _____

Розрахунковий рахунок _____

Директор навчального закладу

Керівник підприємства,
установи та організації_____
(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по_____
(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по_____
(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по

МП

МП

ПОГОДЖЕНО:

Начальник регіонального органу управління
освітою і наукоюНачальник регіонального
органу управління працею та соціальним
захистом_____
(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по_____
(підпис)
батькові)_____
(прізвище, ім'я, по

Додаток 2
до ПорядкуДОГОВІР
про надання освітніх послуг у сфері професійно-технічної
освіти між замовником робітничих кадрів, фізичною
особою та професійно-технічним навчальним закладом

№ _____ “___” _____ 2010 р.

1. Сторони договору

_____,
(найменування підприємства, установи та організації, їх підпорядкування)
що діє на підставі статуту (положення), в особі _____
(далі — _____ замовник), з одного боку,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)
_____ (далі — фізична особа),
(прізвище, ім'я, по батькові учня, слухача)
з другого боку, _____,
(найменування професійно-технічного навчального закладу, його підпорядкування)
що діє на підставі статуту (положення), в особі _____ (далі —
навчальний заклад), з третього боку,
(посада, прізвище, ім'я та по батькові)
який виступає гарантом виконання умов цього Договору щодо якості надання освітніх
послуг, уклали Договір про підготовку

_____ (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи)
за професією (спеціальністю) _____
(найменування професії (спеціальності))
для роботи на _____.
(найменування підприємства, установи та організації)

2. Предмет договору. Зобов'язання Сторін

2.1. Замовник зобов'язується:

2.1.1. Організувати якісне проведення виробничого навчання та виробничої практики фізичної особи згідно з навчальними планами і програмами за окремим договором.

2.1.2. Виплачувати фізичній особі заробітну плату за виконані роботи під час виробничого навчання та виробничої практики згідно із законодавством.

2.1.3. Після закінчення навчання надати фізичній особі роботу відповідно до отриманої професії (спеціальності) та рівня кваліфікації з окладом, не нижче ніж розмір мінімальної заробітної плати, визначений законом.

2.2. Фізична особа зобов'язується:

2.2.1. Оволодіти всіма видами професійної діяльності, передбаченої навчальними планами і програмами з підготовки кваліфікованого робітника за професією (спеціальністю) _____.

2.2.2. Прибути після закінчення навчального закладу на роботу до замовника у строк, зазначений у направленні, і відпрацювати _____ років.

2.3. Навчальний заклад зобов'язується:

2.3.1. Забезпечити якісну теоретичну і практичну підготовку фізичної особи згідно з навчальними планами і програмами, погодженими із замовником.

2.3.2. Погодити із замовником кваліфікаційні завдання та тему дипломної роботи.

2.3.3. Надавати фізичній особі необхідну методичну допомогу в підвищенні кваліфікації у період адаптації на підприємстві, в установі та організації.

3. Відповідальність Сторін

3.1. У разі невиконання умов Договору замовник та навчальний заклад несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством.

3.2. У разі коли замовник без поважних причин відмовляє фізичній особі у прийнятті на роботу після прибуття на місце призначення, він зобов'язаний компенсувати витрати, що пов'язані з проїздом особи до місця призначення і у зворотному напрямку (за умови направлення особи до іншої місцевості).

3.3. У разі розірвання багатостороннього договору з ініціативи фізичної особи з причин, не обумовлених законодавством, або відмови від відпрацювання встановленого строку фізична особа відшкодовує замовнику кошти, отримані від нього під час навчання, у строки та в порядку, встановлені замовником за погодженням з навчальним закладом.

4. Заключні положення

4.1. Зміни та доповнення до цього Договору вносяться шляхом підписання додаткових угод.

4.2. Дія цього Договору припиняється:

4.2.1. Після закінчення строку його дії;

4.2.2. За згодою сторін (оформляється протоколом);

4.2.3. За ініціативою замовника у разі:

відсутності у фізичної особи необхідної кваліфікації, обумовленої Договором;

неможливості надання фізичній особі роботи за отриманою нею професією (спеціальністю) згідно з медичним висновком (якщо медичний огляд під час прийняття на роботу відповідно до законодавства є обов'язковим) або згідно з висновком медико-соціальної (експертної) комісії;

4.2.4. За ініціативою фізичної особи або навчального закладу у разі:

відрахування фізичної особи з навчального закладу;

продовження навчання фізичної особи у вищому навчальному закладі за освітньо-професійними програмами вищого рівня;

неможливості виходу фізичної особи на роботу внаслідок встановлення інвалідності першої або другої групи;

неможливості виходу на роботу внаслідок встановлення інвалідності першої або другої групи дружині (чоловіку), одному з батьків (або осіб, які їх замінюють) фізичної особи;

коли фізична особа — вагітна жінка або мати чи батько, які мають дитину у віці до трьох років, дитину, яка згідно з медичним висновком потребує домашнього догляду (до досягнення нею шестирічного віку), одинока мати або батько, які мають дитину у віці до чотирнадцяти років або дитину-інваліда;

проходження чоловіком (дружиною) фізичної особи військової служби (крім строкової) та служби на посадах рядового та начальницького складу;

невиконання замовником умов Договору.

4.3. У разі розірвання Договору Сторона, що ініціює його розірвання, повідомляє про це іншу Сторону офіційним листом не пізніше ніж за один місяць до розірвання Договору.

4.4. Всі спори, що можуть виникати між Сторонами, вирішуються у судовому порядку.

4.5. Договір набирає чинності з моменту підписання усіма Сторонами і діє до “___” _____ 20__ р.

4.6. Договір складається у трьох примірниках і передається кожній стороні. Кожен примірник має однакову юридичну силу.

5. Юридичні адреси Сторін

5.1. Замовник:

Поштовий індекс _____

Адреса _____

Номери телефонів _____

Розрахунковий рахунок _____

5.2. Фізична особа (місце постійного проживання):

Поштовий індекс _____

Адреса _____

Номери телефонів _____

Паспорт _____
(серія, номер, коли і ким виданий)

Ідентифікаційний номер _____

5.3. Навчальний заклад:

Поштовий індекс _____

Адреса _____

Номери телефонів _____

Розрахунковий рахунок _____

Керівник підприємства, Фізична особа
установи та організації

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

Головний бухгалтер

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

МП

Директор навчального закладу

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

Головний бухгалтер

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

МП

Додаток 3
до Порядку

НАПРАВЛЕННЯ НА РОБОТУ № _____

_____,
(прізвище, ім'я, по батькові)

який (яка) закінчив (ла)

(найменування професійно-технічного навчального закладу, його підпорядкування)
у 20 __ році за професією (спеціальністю) _____,

направляється в розпорядження _____
(найменування та адреса підприємства, установи та організації,

їх підпорядкування)

згідно з договором від _____ 20 __ р. № _____

для роботи за професією (спеціальністю) _____

з місячний окладом _____.

Дата прибуття “__” _____ 20 __ р.

Керівник професійно-технічного
навчального закладу

(підпис)
батькові)

(прізвище, ім'я, по

МП

“__” _____ 20 __ р.

ЗВОРОТНИЙ ТАЛОН ДО НАПРАВЛЕННЯ НА РОБОТУ

№ _____ від _____ 20__ р.

(підлягає поверненню до професійно-технічного навчального закладу в п'ятиденний строк
після укладення з випускником трудового договору)

(найменування підприємства, установи та організації, їх підпорядкування)

повідомляє, що випускник _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

призначений на посаду _____

з місячним окладом _____.

та одержав допомогу за відпустку в розмірі _____.

Головний бухгалтер

(підпис) _____
батькові) (прізвище, ім'я, по

Керівник підприємства,
установи, організації

(підпис) _____
батькові) (прізвище, ім'я, по

МП

“__” _____ 20__ р.

Додаток 4
до Порядку

ДОВІДКА
про самостійне працевлаштування № _____

Випускнику _____,
(прізвище, ім'я, по батькові)
який (яка) закінчив (ла) _____
(найменування професійно-технічного навчального закладу,
_____ його підпорядкування)

в 20 ____ році за професією (спеціальністю) _____,
надана можливість влаштуватися на роботу самостійно.

Підстави: заява випускника, відсутність можливості працевлаштування (необхідне підкреслити)

_____ 20__ р.

ЗВОРОТНИЙ ТАЛОН ДО ДОВІДКИ
ПРО САМОСТІЙНЕ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

№ _____ від _____ 20__ р.

(підлягає поверненню до професійно-технічного навчального закладу в п'ятиденний строк
після укладення з випускником трудового договору)

_____ (найменування підприємства, установи та організації, їх підпорядкування)
повідомляє, що випускник _____
(прізвище, ім'я, по батькові)
призначений на посаду за професією (спеціальністю) _____
з місячним окладом _____.

Головний бухгалтер

_____ 20__ р.
(підпис) (прізвище, ім'я, по
батькові)

Керівник підприємства,
установи та організації

_____ 20__ р.
(підпис) (прізвище, ім'я, по
батькові)

МП

Додаток 5
до Порядку

КАРТКА ВИПУСКНИКА

(найменування професійно-технічного навчального закладу, його підпорядкування)

Прізвище _____
Ім'я _____
По батькові _____
Рік народження _____
Рік випуску _____
Рівень кваліфікації _____
Професія (спеціальність) _____
Адреса постійного
місця проживання _____
(адреса батьків) _____
Додаткові відомості
(заповнюються за
бажанням випускника) _____

Випускник _____
(особистий підпис)

Відповідальний працівник професійно-технічного навчального закладу

_____ "___" _____ 20__ р.
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

МП

(Зворотний бік картки випускника)

ПРОПОЗИЦІЯ ЩОДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

1. Договір:

двосторонній, багатосторонній (необхідне підкреслити);

номер договору і дата його укладання _____

2. Підприємство, установа та організація:

найменування _____

підпорядкованість _____

адреса _____

3. Професія (спеціальність) _____

4. Місячний оклад _____

Згода випускника (заповнюється випускником) _____

("з пропозицією згоден", "від пропозиції відмовляюсь" (вказати причину),_____
або прохання про надання можливості самостійного працевлаштування)

Випускникові видано (потрібне заповнюється):

направлення на роботу від _____ № _____;

довідка про самостійне працевлаштування від _____
№ _____.Одержав (ла) _____
(дата, підпис випускника)

Примітка. Перший примірник картки зберігається у професійно-технічному навчальному закладі в особистій справі учня, слухача, другий — надсилається до підприємства, установи та організації.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ
ОСВІТИ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ****НАКАЗ**

«14» вересня 2010 р.

м. Одеса

№ 78

Про проведення обласного Інтернет-конкурсу
творчих робіт з інформаційних
технологій серед учнівської молоді
та педагогічних працівників
професійно-технічних навчальних закладів

З метою інтенсифікації вивчення педагогічними працівниками використання комп'ютерно-інформаційних технологій для автоматизації виробництва, створення умов та сприяння вивченню сучасних комп'ютерно-інформаційних технологічних досягнень майбутніми кваліфікованими робітниками, активізації творчої роботи учнів та педагогічних працівників професійно – технічних навчальних закладів

НАКАЗУЮ:

1. Організувати з 14 вересня по 17 грудня 2010 року проведення обласного Інтернет-конкурсу творчих робіт з інформаційних технологій серед учнівської молоді та педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів (далі – Конкурс).
2. Затвердити умови проведення Конкурсу та персональний склад журі (додатки № 1, 2).
3. Директорам професійно-технічних навчальних закладів забезпечити надходження творчих робіт до журі Конкурсу не пізніше 26 листопада 2010 року.
4. Кабінету професійної підготовки:
 - 4.1. Провести Конкурс з 29 листопада по 17 грудня 2010 року.
 - 4.2. Підготувати наказ про підсумки проведення Конкурсу.
5. Журі визначити переможців до 17 грудня 2010 року
6. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

О.Е. Корчевський

Вик. Щербаченко Г. М.
тел.: 715-04-75

Додаток № 1
ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-методичного
центру професійно-технічної
освіти в Одеській області
О.Е. Корчевський
“14” вересня 2010р.

УМОВИ

проведення обласного Інтернет–конкурсу творчих робіт з інформаційних технологій серед учнівської молоді та педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів на тему «Використання комп'ютерно-інформаційних технологій в робітничих професіях»

1. Загальні положення

Обласний Інтернет–конкурс творчих робіт з комп'ютерно-інформаційних технологій серед учнівської молоді та педагогічних працівників (далі – Конкурс) проводиться навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Одеській області.

2. Мета та завдання Конкурсу

2.1. Конкурс проводиться з метою:

- інтенсифікації вивчення педагогічними працівниками використання комп'ютерно-інформаційних технологій для автоматизації виробництва;
- сприяння вивченню сучасних комп'ютерно-інформаційних технологічних досягнень майбутніми кваліфікованими робітниками;
- активізації творчої роботи учнів та педагогічних працівників ПТНЗ.

2.2. Основні завдання Конкурсу:

- активізація пошуку інформації за відповідним професійним напрямком;
- стимулювання інтересу учнів до поглибленого вивчення комп'ютерно-інформаційних технологій у галузі та професії;
- поширення вивчення використання комп'ютерно-інформаційних технологій для вирішення галузевих та професійних завдань;

3. Організація та проведення конкурсу

3.1. У Конкурсі беруть участь учні професійно-технічних навчальних закладів Одеської області II-III атестаційного рівня, незалежно від курсу й професії та викладачі й майстри виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів.

3.2. Конкурс проводиться за двома номінаціями:

- учні ПТНЗ;
- викладачі та майстри виробничого навчання ПТНЗ.

3.3. До 23 листопада 2010 року готуються матеріали в професійно-технічних навчальних закладах та до 26 листопада надсилаються до журі Конкурсу на електронну адресу методичного центру: nmcpto@ukr.net з приміткою "Конкурс творчих робіт".

З 29 листопада по 17 грудня 2010 року в навчально-методичному центрі професійно-технічної освіти в Одеській області проводиться Конкурс, де вивчаються матеріали і визначаються переможці у кожній номінації.

3.4. До навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області подаються матеріали:

3.4.1. Заявка на участь у Конкурсі, в якій необхідно чітко вказати назву навчального закладу, назву творчої роботи, прізвище, ім'я та по батькові учасника, дату народження, курс, професію, а також прізвище, ім'я, по батькові викладача, який його підготував до участі в Конкурсі (всі дані обов'язково писати повністю, без скорочень).

3.4.2. Конкурсні творчі роботи:

3.4.2.1. У номінації «Учні» подається оригінально представлена творча робота.

Зміст творчої роботи:

- приклади використання комп'ютерно-комунікативних технологій при виконанні завдань та обов'язків з відповідної професії та рівня кваліфікації;
- аналіз ефективності, доцільності використання комп'ютерно-інформаційних технологій у роботі кваліфікованого робітника (порівняльна характеристика);
- висновки.

3.4.2.2. У номінації «Викладачі та майстри виробничого навчання» подається методична розробка: «Методика використання комп'ютерно-інформаційних технологій з конкретної (вказати) робітничої професії».

3.5. Конкурсні роботи надсилаються відповідно оформлені (титульний аркуш, анотація, зміст творчої роботи) на електронному носії у пакеті прикладних програм Microsoft Office Word 2003, в одному примірнику.

Додатково треба вказати умови запуску програми, апаратні засоби та програмне забезпечення для запуску програм.

3.6. Роботи учасників не рецензуються, не повертаються та зберігаються один рік.

3.7. Журі Конкурсу (склад якого затверджує директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області) розглядає і аналізує подані матеріали та методом експертної оцінки визначає переможців у кожній номінації за сумарною кількістю балів (10 бальна шкала).

4. Нагородження переможців конкурсу

4.1. Переможці Конкурсу нагороджуються дипломами.

4.2. Викладачі, які підготували переможців Конкурсу, нагороджуються грамотами.

В.о.заст. директора

С.М.Брухно

Додаток № 2
ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-методичного
центру професійно-технічної
освіти в Одеській області
О.Е. Корчевський
“14” вересня 2010р.

ЖУРІ

II етапу конкурсу творчих робіт з інформаційних технологій серед учнівської молоді та педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів на тему
«Використання комп'ютерно-інформаційних технологій в робітничих професіях»

Гребенькова Володимирівна	Галина	Голова обласної методичної секції педпрацівників з професії «Оператор комп'ютерного набору», голова журі
Сметаніна Людмила Сергіївна		Старший викладач кафедри прикладної математики та інформатики
Щербаченко Миколаївна	Ганна	Методист кабінету професійної підготовки навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області
Бегус Ірина Михайлівна		Методист кабінету професійної підготовки навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області, заст. голови
Кобчик Дмитро Михайлович		Методист кабінету забезпечення якості навчально-виховного процесу навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області, заст. голови

В.о.заст. директора

С.М.Брухно

Кургуз-Ставратій М. В.

Викладач спеціальних дисциплін
з професії "оператор комп'ютерного набору",
"секретар керівника (організації, підприємства, установи)"
ДПТНЗ "Теплодарський професійний ліцей"

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА**ПОЗАКЛАСНОГО ЗАХОДУ НА ТЕМУ:****"Торгівля людьми: тенета небезпеки"****РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ**

№ з/п	Структура заходу	Вид діяльності вчителя	Вид діяльності учнів	Час
I.	Вступ Актуалізація опорних знань та мотивація навчальної діяльності 1.Тенета небезпеки 2.Проблема "Торгівля людьми"		Музична сценка Інтерактивне тестування	1,5 хв 3,5 хв.
II.	Основна частина 1. "Інформація" 2. Форми торгівлі людьми 3. "знання законів тебе захищає" 4. мої правила безпеки 5. Казка – вправа "скріпка"	Інтерактивна вправа "мозковий штурм" 1.відео-презентація фільму, метод "стоп- кадр" 2.міні-лекція начальника Теплодарського міського управління юстиції одеської області Поліщук О.В. презентація посібника "Протидія торгівлі людьми"	 індивідуальна робота інтерактивна вправа	4 хв. 3 хв. 6-7 хв. 5-7 хв. 3 хв. 3 хв.
III.	Закріплення отриманих знань 1. поради та рекомендації 2. "Дерево побажань"		робота в парах заклучна вправа	5 хв. 3 хв.
IV	Підведення підсумків		вправа "мікрофон"	3-5хв.

ХІД ЗАХОДУ

I. ВСТУП

1. Актуалізація опорних знань та мотивація діяльності.

Тенета торгівлі

Музична сценка

За допомогою танцювальних рухів, музики та пантоміми учні зображують проблему торгівлю людьми, а саме хочуть дати наочне уявлення цієї проблеми.

Сценічна вистава за участю учнів гр. № 6: Грубій С., Литвиненко О., Лукашевич К., Марциненко І., Сердюк Х., №8: Ткачук А., Ісайко І., Ліподат Г., Лапченко Л., Хмельниченко Л.

Текст автора (читає Ярема О.): Наша країна, як відомо, належить до країн, з яких, на жаль, незаконно вивозять дітей із метою продажу, подальшої експлуатації; втягнення в порнобізнес, проституцію; також із метою трансплантації органів; примусового донорства.

Виходять ведучі.

Разом: Ми, діти України, хочемо, щоб світ став кращим для людей і щоб діти в ньому не зазнавали експлуатації та насильства.

Ведуча 1: Добрий день. Торгівля людьми – це проблема на сьогодні має глобальний характер.

Ведуча 2: Сьогодні ми хочемо запропонувати вам розмову саме на цю тему.

Ведуча 1: Ця проблема закрита для суспільства, але вона реальна.

Ведуча 2: А отже існує і дефіцит інформації щодо цієї теми

Ведуча 3: А що про цю проблему знаєте ви ?

2. Проблема "Торгівля людьми"

Інтерактивне тестування

у ролі ведучих учні гр. №8 :

Вікол М.,

Брязу Х.,

Ярема О.

Ведуча 1: Ми хотіли би запропонувати вам невеличкий тест, який допоможе виявити власну позицію щодо проблеми торгівлі людьми і торгівлі дітьми. Ми будемо ставити запитання та запропонуємо до кожного з них по 3-4 варіанти відповідей. Загніть стільки пальців на руці, який номер відповіді ви обираєте

Ведуча 2: Торгівля людьми та комерційна сексуальна експлуатація дітей - що ви знаєте про це?

Ведуча 3: Увага! Варіанти відповідей:

- Я чую про це вперше (1 палець)
- Я чув про це, але точно не знаю про що йде мова (2 пальці)
- Я знаю людей, яких торкнулась ця проблема(3)
- Проблема, про яку знаю і вважаю її дуже серйозною (4)

Ведуча 3: Зробіть свій вибір

Ведуча 1: Наступне запитання: Торгівля людьми у нашій країні:

- Практично відсутня (1 палець)

- Не є поширеним явищем (2пальці)
- Реально існує (3)
- Є серйозною проблемою (4)

Ведуча 2: Оберіть відповідь, яка вам підходить і підніміть будь ласка руки. Дякую

Ведуча 3: Наступне запитання "Якщо я хочу отримати детальну інформацію про торгівлю людьми та торгівлю дітьми, то я -..."

- дізнаюся у знайомих та друзів (додаємо один палець);
- скористуюсь матеріалами засобів масової інформації (два пальці).
- проконсультуюсь у спеціалістів, які займаються цією проблемою (три пальці);

Ведуча 3: Сподіваюся, що ви обрали відповідь, яка Вам підходить

Ведуча 1: І так — результати тесту:

Отже, ті з вас, кому вистачило пальців однієї руки: Ви, майже нічого не знаєте про існування проблеми торгівлі людьми в нашій державі і ставитесь до цієї проблеми не дуже серйозно.

Чи є серед вас ті, кому вистачило пальців обох рук? Отже, ви дещо знаєте й орієнтуєтесь у цій темі, але бажаєте дізнатись більше.

Кому не вистачило пальців обох рук? Ви досить обізнані з цієї теми і вважаєте її серйозною та актуальною.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Ведучий 1: Ми з'ясували рівень вашої інформованості з питань работоргівлі і маємо за мету розширити її межі.

Інтерактивна вправа – 15 хв. "ІНФОРМАЦІЯ"

(ведучі роздають букви бажаючим взяти участь у вправі)

Ведуча 1: Прошу підійти до нас, хто отримав літери, і спробувати скласти з них ключове слово ІНФОРМАЦІЯ

Ведучий 1: Наші глядачі отримали безпосередньо в руки найважливіший інструмент — інформацію, розглянемо її детальніше.

Я пропоную нам всім дружно погратись у слова, які ми будемо складати з цих літер та отримувати інформацію за їх значенням. Увага! Відгадуємо перше слово.

Ведучий 3: Це слово є основою держави, це люди, які володіють спільною мовою, спільними державними інтересами. Всі разом: "Вони є ...(нація). Будь ласка, друзі, побудуйте слово "нація".

Ведучий 1: Проблема торгівлі людьми - це міжнаціональна проблема, вона стосується не тільки українського народу, її масштаби світові. І кожен у світі, незалежно від нації, релігійних та політичних уподобань може стати жертвою торгівлі людьми. Інші вважають цю проблему недійсною, неіснуючою, надуманою.

Ведуча 3: Увага! Друге слово. Ніхто не знає, правда це чи вигадка, це слово прийшло до нас разом з легендою. Це...(міф).

Вибудовується слово "міф".

Ведуча 2: Існує багато міфів щодо безхмарного та яскравого життя за кордоном. Дуже часто ці "розмальовані" обіцянки використовуються для заманювання в тенета торгівлі.

Ведучий 3: Продовжуємо. Вона буває шкільна, військова. Людина здорова завжди перебуває у відмінній фізичній...(формі).

Вибудовується слово "форма".

Ведучий 1: Існує багато різних форм експлуатації людей, що потрапили в тенета торгівлі. Найчастіше це неоплачувана фізична праця, проституція, насильство.

Ведуча 2: Увага! Наступне слово. Воно є похідним від слів "нормативний, нормальний" Це...(норма).

Вибудовується слово "норма"

Ведуча 2: Кожна людина перш ніж виїхати за кордон, повинна дотриматись певних правових норм законодавства.

Ведучий 1: Інформація допомагає людям запобігти багатьом негативним явищам.

Ведучий 3: Як ви думаєте, чому люди стають жертвами торгівлі? (прослухати варіанти із залу)

Ведучий 1: Ви праві, обставин, які дозволяють торгувати людьми, багато, але існує одна головна обставина! Гроші!

Ведучий 2: Саме бажання людей отримати надприбутки, керує тими, хто займається торгівлею людьми.

Ведучий 3: Саме бажання людей заробити гроші, призводить до втягнення їх до експлуатації. Спеціалісти повідомляють, що більшість дітей, піддавшись на спокусу, стають жертвами торгівлі. Протягом 10 останніх років було зареєстровано 255 неповнолітніх підлітків, які пропонували сексуальні послуги.

Ведучий 3: дітей втягають у роботу в порнобізнесі

Ведучий 2: За ті ж 10 років було засуджено 122 людини за втягнення в порнобізнес неповнолітніх.

Ведучий 1: Дітей купують для трансплантації органів і тканин.

Ведучий 2: З проблеми трансплантації дитячих органів офіційних даних в країні не існує.

Ведучий 3: Томущо масштабних досліджень з проблеми торгівлі людьми не проводиться.

Ведучий 1: Відомо тільки, що торгівля людьми - це нелегальний бізнес, який займає за прибутковістю третє місце після торгівлі зброєю і наркотиками.

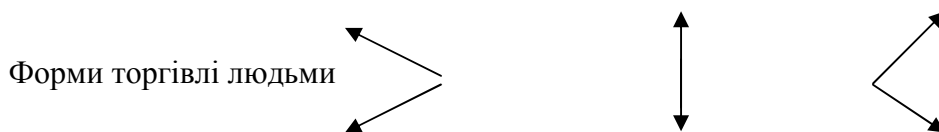
Ведучий 3: Чи може людина вирватись із пут рабства?

Ведуча 2: Найчастіше жертва торгівлі знаходиться під пильним наглядом, живе і працює разом із іншими дітьми і повністю залежить від боса.

2. "Форми торгівлі людьми" - "мозковий штурм"

Учасники заходу за пропозицією ведучого висловлюють свої думки щодо форм торгівлі людьми, на аркуші фіксують міркування учасників на тему, після чого викладач підводить підсумки і узагальнює результати.

(Матеріали: маркери, ватман)

Основні форми незаконного використання людини:

1. Примусова праця, у тому числі в "потогінному виробництві" та домашнє рабство, жебрацтво.
2. Секс-торгівля:
 - організація "цивільної" проституції,
 - організація військової проституції,
 - організація секс-туризму.
3. Примусові шлюби, у тому числі через систему "наречених поштою".
4. Примусові репродуктивні функції, включаючи народження дитини.
5. Примусове донорство (продаж людей для трансплантації органів і тканин).
6. Примусове всиновлення/удочеріння.
7. Примусове використання у збройних конфліктах.

3. "Знання законів тебе захищає".

а) Відеопрезентація фільму "Знання законів тебе захищає"

Метод "СТОП-КАДР"

Ведучий 1: Як уберегтися та не стати жертвою работоргівлі пропоную переглянути фільм та надати відповіді на питання, які в ньому поставлені.

1 питання: "Які міжнародні документи містять положення щодо запобігання торгівлі людьми?"

Варіанти відповідей::

- Конвенція ООН "Про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатації проституції третіми особами"
- Конвенція ООН "Про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок"
- Гаазька декларація
- Конвенція ООН "Про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю "
- Конвенція Ради Європи "Про протидію торгівлі людьми"

2 питання: Чому вивчення міжнародних документів є важливим для розуміння прав людини?

3 питання: Чи існують в Україні такі закони, які б захищали громадян від торгівлі людьми?

б) Виступ начальника Теплодарського міського управління юстиції Одеської області ПОЛІЩУК Оксани Василівни та презентація методичного посібника " Протидія торгівлі людьми"

4. Мої правила безпеки (Індивідуальна робота)

Вчитель пропонує учням перелік правил безпечної поведінки, серед яких вони мають відзначити знаком "+" ті правила, яких вони дотримуються, знаком "-" ті, про які не знали або не дотримуються.

- Мою адресу, номер телефону та імена батьків я знаю напам'ять.
- Я знаю номери телефонів служб допомоги: 101 – пожежна, 102 – міліція, 103 – швидка.
- Я завжди спілкуюсь зі своїми родичами. Коли мені необхідно відлучатися, я кажу, куди йду і коли збираюся повернутися. У випадку запізнення телефоную.
- Якщо мені необхідно кудись піти, я піду не один/одна, з товаришем/подругою. У такому випадку ми зможемо допомогти один одному не потрапити в біду.
- Я нікуди не йду з незнайомими людьми та нічого в них не беру.
- Я ніколи не сідаю в автомобіль до незнайомих людей.
- Я ніколи не дозволяю торкатися себе. Якщо ж хтось спробує це зробити, я голосно кричу "НІ!" та кличу на допомогу.
- Якщо зі мною трапиться щось недобре, я негайно розкажу тим людям, яким довіряю, хто піклується про мене.
- Якщо у мене є питання, я телефоную на Національну "гарячу лінію" – 8 800 500 22 50
- Я завжди буду слідувати цим правилам. Я хочу бути щасливим/щасливою і здоровим/здоровою

Обговорення правил:

- Назвіть правила, яких ви дотримуетесь завжди
- Чого ви не виконуєте і чому?

5. Казка-вправа "Скріпка"

Перед початком вправи викладач роздає учасникам заходу канцелярські скріпки.

Я хочу вам запропонувати казку - вправу. Героїня цієї казочки - маленька Скрипка, така ж сама як у вас у руках. Життя у цієї скрипки дуже невеселе, ймовірно, що вона сирота. Або її рідним байдуже до неї. Від накопичених проблем ця скрипка тричі зігнута.

І от одного разу прийшов до скрипки дехто дуже милий і запропонував їй круто змінити своє тричі зігнуте життя на красиве та безтурботне - на березі лазурного моря.

І захотілось скрипці все змінити звільнитися від проблем і розігнутись

І от скрипка вже уявила, що її життя стане схоже на квіточку, або на навіть на дорогий перстень з діамантами, але ...

Нове життя виявилось зовсім іншим, її продали в рабство і скрипку скрутило ще більше.

І тоді скрипка стала намагатись повернути все на свої місця, але...

Спробуйте і ви повернути скрипку до первинної форми. У вас вийшло? І скрипки також не вийшло. Чому ми розповіли вам цю історію?

Тому що сподіваємося, що якщо колись вам запропонують легко і без особливих зусиль змінити все своє життя, ви згадаєте історію маленької скрипки!

ІІІ. ЗАКРІПЛЕННЯ ОТРИМАНИХ ЗНАНЬ (ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ТА ФОРМУВАННЯ ВИСНОВКІВ)

1. Робота в парах "Поради та рекомендації"

Учням пропонується опрацювати роздаткові матеріали, підготовлені Теплодарським відділом юстиції та визначити із запропонованого переліку порад для тих, хто від'їжджає за кордон, три найголовніших.

2. Вправа - Дерево побажань

Формулювання завдання: " пропонуємо вам стати експертом і побажати або порадити щось людині, яка збирається за кордон".

Кожному учаснику роздаються маленькі аркушки паперу. На них пишуть свої побажання людині, яка їде за кордон.

Варіанти порад:

- Не довіряйте чужим людям;
- Не віддавайте документи;
- Обов'язково підписуйте контракт;
- Перевірте медичні дані майбутнього чоловіка (дружини)
- Перевірте ліцензію фірми;
- Не перевищуйте термін дії візи
- Візьміть із собою телефони посольства громадських організацій в іншій країні
- Учасники записують на аркуші паперу свої побажання і приклеюють їх до "Дерева побажань".

ІV. ПІДСУМОК

Вправа "Мікрофон". Учням пропонується одним реченням висловити свою думку "Сьогодні корисним для мене було"

Роздатковий матеріал

МОІ ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ (Індивідуальна робота)

Вчитель пропонує учням перелік правил безпечної поведінки, серед яких вони мають відзначити знаком "+" ті правила, яких вони дотримуються, знаком "-" ті, про які не знали або не дотримуються.

- Мою адресу, номер телефону та імена батьків я знаю напам'ять.
- Я знаю номери телефонів служб допомоги: 101 – пожежна, 102 – міліція, 103 – швидка.
- Я завжди спілкуюсь зі своїми родичами. Коли мені необхідно відлучатися, я кажу, куди йду і коли збираюся повернутися. У випадку запізнення телефоную.

- Якщо мені необхідно кудись піти, я піду не один/одна, з товаришем/подругою. У такому випадку ми зможемо допомогти один одному не потрапити в біду.
- Я нікуди не йду з незнайомими людьми та нічого в них не беру.
- Я ніколи не сідаю в автомобіль до незнайомих людей.
- Я ніколи не дозволяю торкатися себе. Якщо ж хтось спробує це зробити, я голосно кричу "НІ!" та кличу на допомогу.
- Якщо зі мною трапиться щось недобре, я негайно розкажу тим людям, яким довіряю, хто піклується про мене.
- Якщо у мене є питання, я телефоную на Національну "гарячу лінію" – 8 800 500 22 50
- Я завжди буду слідувати цим правилам. Я хочу бути щасливим/щасливою і здоровим/здоровою

Обговорення правил:

- Назвіть правила, яких ви дотримуетесь
- Чого ви не виконуєте і чому?

Основні форми незаконного використання людини:

1. Примусова праця, у тому числі в "потогінному виробництві" та домашнє рабство, жебрацтво.
2. Секс-торгівля:
 - організація "цивільної" проституції,
 - організація військової проституції,
 - організація секс-туризму.
3. Примусові шлюби, у тому числі через систему "наречених поштою".
4. Примусові репродуктивні функції, включаючи народження дитини.
5. Примусове донорство (продаж людей для трансплантації органів і тканин).
6. Примусове всиновлення/удочеріння.
7. Примусове використання у збройних конфліктах.

Відеопрезентація фільму "Знання законів тебе захищає"

1 питання: "Які міжнародні документи містять положення щодо запобігання торгівлі людьми?"

Варіанти відповідей::

- Конвенція ООН "Про боротьбу з торгівлею людьми та експлуатації проституції третіми особами"
- Конвенція ООН "Про ліквідацію всіх форм дискримінації стосовно жінок"
- Гаазька декларація
- Конвенція ООН "Про боротьбу з транснаціональною організованою злочинністю"
- Конвенція Ради Європи "Про протидію торгівлі людьми"

2 питання: Чому вивчення міжнародних документів є важливим для розуміння прав людини?

3 питання: Чи існують в Україні такі закони, які б захищали громадян від торгівлі людьми?

Ковтун Н.О., Бубнова О.І.,
викладачі вищої категорії, старші викладачі
ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне
училище морського транспорту"

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ

З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА ТЕМУ:

"В РЕСТОРАНІ. ПРИЙОМ ТА ОБСЛУГОВУВАННЯ ВІДВІДУВАЧІВ"

Topic: At a Restaurant. Receiving and Serving Guests.

В ресторані. Прийом та обслуговування відвідувачів.

Teaching Objectives:

- to revise vocabulary on the topic in situations;
- to develop monological and dialogical skills to involve pupils in the process of English communication;
- to motivate learners to free speaking, creating real-life situations at the lesson;
- to develop pupil's ability to work in groups and pairs.

Навчальна мета:

- Систематизувати та узагальнити лексичний матеріал з теми, навчати учнів застосовувати його в мовленнєвих ситуаціях;
- Практичне оволодіння іноземною мовою як засобом комунікації в процесі виконання професійних обов'язків;
- Активізувати використання знань, умінь та навичок учнів при прийомі та обслуговуванні відвідувачів

Розвиваюча мета:

- розвивати навички і вміння діалогічного та монологічного мовлення;
- розвивати артистичні навички, уяву, тривалу пам'ять, мовленнєву реакцію.

Виховна мета:

- виховувати інтерес до вивчення англійської мови, культуру спілкування, любов до майбутньої професії.

Тип уроку: Урок удосконалення знань, умінь і навичок учнів.

Вид уроку: Рольова гра з імітацією робочого процесу реального ресторану.

Обладнання: мультимедійний проектор, столовий посуд для сервіровки стола; плаката-корисні фрази для спілкування в ресторані, картинки видів та презентації ресторану, прислів'я, тексти рецептів коктейлів, традиційної української кухні, текст: "Правила поведінки за столом", діалоги: "В ресторані", магнітофон.

Procedure

I. Підготовка до сприйняття іншомовної атмосфери.

1. Вступне слово викладача.

Introduction.

Teacher: Good morning, dear students, guests, colleagues!

Pleased to meet you here today. I am glad to see you in good mood. But I know how to make it better. Smile looking at each other. Great! It's high time to start our lesson. As you see, today we have an unusual lesson. The topic of today's lesson is "A Day at a Restaurant. Receiving and Serving Guests". The motto of our lesson is "Live not to eat but ear to live."

By the end of the lesson you should be able to activate and use the knowledge of the vocabulary studied on the topic in natural situations; to deal with guests from the moment of they arrive at the restaurant until they are presented with the menu; to describe how to lay a cover.

When guests arrive at the restaurant, it is very important to create a good impression right from the start. Therefore, the staff member in charge of receiving them must convey the image of the restaurant through appropriate words and attitude (which must be polite and helpful at all times).

2. Введення в іншомовну атмосферу.**Warm-up**

Teacher: Before receiving guests I'd like you to revise the useful vocabulary you can use in dialogues, situations. Look at the board, read the following phrases and remember them:

Pupil 1:

- I'd like a table for two.
- What can you recommend?
- Can I help you?
- What would you like for a main course?
- What would you like to start with?
- Can I take your order?
- What would you like to order later?
- What would you like to drink?
- What will you have?
- Would you like to order something else?

Teacher: Look at the board!

Match the words in the box to the pictures. Practice saying the words.

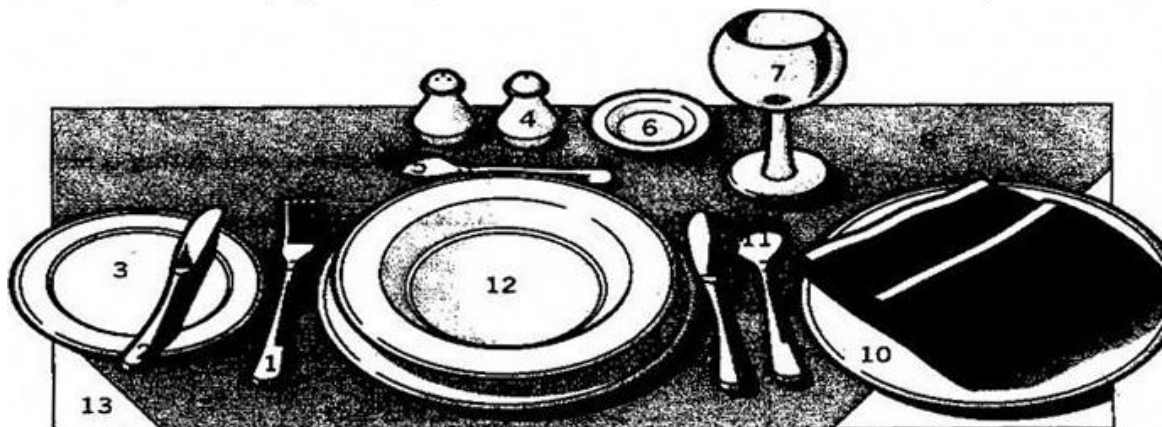
Tableware for lunch and dinner.

Tableware for breakfast.

Tableware for lunch and dinner

4 Match the words in the box to the pictures. Then practise saying the words.

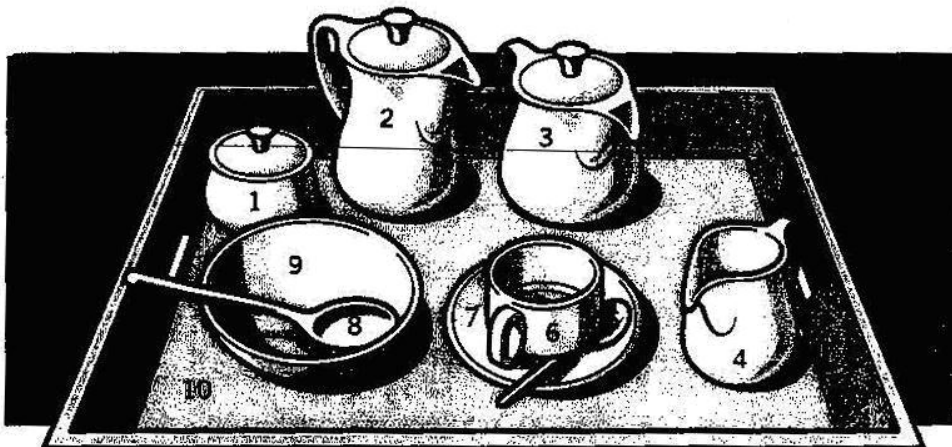
salt-pepper pot dinner plate ashtray fork napkin knife forth
side plate soup spoon glass tablecloth dessert spoon soup bowl

Tableware for breakfast.

5 Match the words in the box to the tableware. Then practise saying the words.

teapot saucer sugar pot coffee pot tray
cup teaspoon desert spoon

Teacher: Your next task is: Match the words to their definition.

For example:

- 1) seasoned food - h) food flavored with herbs and spices;
2) beef stroganoff - j) a dish of cut-up beef with mushrooms and sour cream; etc.

1) seasoned food	a) a combination of breakfast and lunch, served late in the morning or early afternoon, usually on Sundays
2) beef stroganoff	b) hamburgers, sandwiches etc., served quickly for eating or taking out
3) English breakfast	c) a restaurant, where you order through an intercom, food is brought on a tray, and you eat it in your car
4) licensed restaurant	d) a restaurant that has a license to serve beer, wine and other alcoholic drinks
5) continental breakfast	e) an informal restaurant, especially in schools and office buildings, where customers select food from a counter and take it to tables themselves
6) cuisine	f) meat cooked on a grill
7) drive-in	g) style of cooking
8) brunch	h) food flavored with herbs and spices
9) fast food	i) alcoholic drink, e.g. brandy, whisky
10) cafeteria	j) a dish of cut-up beef with mushrooms and sour cream
11) menu	k) meal which offers enough food to satisfy one
12) barbecue	l) rolls, butter and coffee
13) square meal	m) porridge (Corn Flakes), bacon and eggs, toast and tea or coffee
14) strong drink	n) a list of dishes

III. The Main Part of the Lesson. Основна частина уроку.

1. Oral Practice. Практикування учнів у спілкуванні.

Teacher: Our pupils have prepared the dialogues which present real-life situations of the catering industry. I hope our pupils will demonstrate their language skills in English, all they have learned - rather like serving a dish, dealing with customers.

Teacher: Dear guests, teachers, students! Our colleagues! Welcome to our restaurant! Firstly, thank you for your coming to our presentation. Secondly, I want to say a few words about our restaurant. It is not an ordinary restaurant which is opened 24 hours a day. Our restaurant is opened from 11 a.m. till 5 p.m. We offer you Ukrainian, American, German or French food.

Ask our waitress to help you because there can be some problems in choosing our dishes, as you don't know the ingredients and the names of the dishes.

Remember! Our meals are without holstering, don't forget "One should eat to live and not live to eat"

And we do our best to satisfy your tastes!

The Casablanca Restaurant

Speaking

1 Where can you find out information about the best places to eat?

Reading

2 Read the advertisement for the Casablanca and answer the guest's questions.

5 Hanover Street London W1A 4BZ
Tel. 020 7734 7002 Fax. 020 7734 6437

Set in the heart of London, five minutes from Oxford Circus.
Enjoy a wonderful meal in the relaxed atmosphere of
our renowned restaurant.

International cuisine

A varied choice of fresh food on
our à la carte menu

Table d'hôte menu

available at lunch-time

Children's menu

Traditional English breakfast

from 7 to 10 in the morning

Special prices for Christmas

banquets in December

Excellent service

Free car parking

Closed on Tuesdays in winter

Bookings advisable

So imagine such a situation. We are at the restaurant. Meet the Staff.

Pupil 1: - Good morning! My name is Victoriya. I am the Manager. Welcome to our restaurant (Describing the restaurant). Reading the advertisement for the restaurant (on board) and the manager answers the guests' questions:

1. Are there only British specialties on your menu?
2. Can we have a table d'hote meal for dinner?
3. My son is eight years old. Do you have special dishes for him?
4. I'd like a special meal for Christmas. Is it possible at the Casablanca?
5. Do I have to pay to park my car?

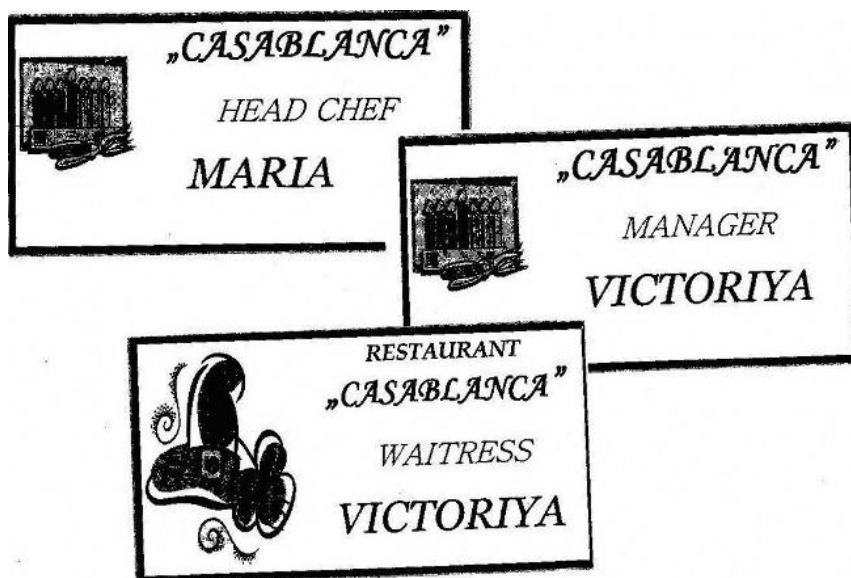
6. Is the restaurant open every day all year around?

Pupil 1 (Manager): I'd like to introduce our staff to you. The staff are friendly, helpful, discreet and extremely polite. This is our headwaiter.

Pupil 2 (Headwaiter): Hello! Let me introduce myself.

My name is ... I have many years of experience at this restaurant. I come to the restaurant before it opens. The main part of my job is to control and coordinate the work of the staff in the dining-room. I also greet the guests in the hall and show them to their tables.

Pupil 3 (Waiter): Nice to meet you. I am Anna. I am a waiter. I serve the guests in the dining-room. I like my job very much because I deal with different people every day. Good waiters are very important in the restaurant business in which the work. They make a friendly atmosphere and give good and kind service to customers. Oh, I am sorry. Just a moment (the waiter answers the telephone, taking a reservation).

Waiter: Good morning. Casablanca Restaurant. Can I help you?

Mrs Kerrigan: Yes, I would like to make a reservation.

Waiter: Certainly madam. For what day please?

Mrs Kerrigan: For today.

Waiter: OK, so that the 5th. And what time?

Mrs Kerrigan: Half seven, please.

Waiter: And for how many people?

Mrs Kerrigan: Just two, please.

Waiter: OK, madam. That's no problem. Can I have your name, please?

Mrs Kerrigan: Mrs Kerrigan.

Waiter: Could you spell that, please, madam?

Mrs Kerrigan: Yes, it's K-E-double R-I-G-A-N.

Waiter: Thank you. So, that's a table for two at seven thirty this evening. Thank you very much Mrs Kerrigan. See you this evening.

Mrs Kerrigan: That's great. Thanks! Bye!

Pupil 4 (Head Chef): Let me introduce myself. My name is Mary. I am the head chef. I am very busy, because I prepare all the meal at the restaurant. I plan the menu at the restaurant. I plan menu and manage the staff in the kitchen. I cook meat dishes and sauces for the main course.

Teacher: Dear pupils your home-task for today was to work in pairs and to prepare a short presentation, of a lay-out the table. While listening to the presentations of your classmates you have to guess what occasions the table are laid out for.

Pupil (Head Waiter): A lot of English people prefer eating out. In our restaurant you can have:

- a birthday party with friends;
- a romantic evening;
- the friends' meeting;
- a family meal;
- the wedding banquet and the other events.

Oh, look at that table. It's fantastic. Ann, is everything ready for receiving the guests.

Ann: Yes, of course.

Head Waiter: Excellent. You seem to have everything under control. Well done. Oh, here they are.

Pupil (Waiter):

Waiter: - Good Morning! I am at your service. What can I do for you?

Guests: - We'd like a table for three.

Waiter: - Would you prefer to sit indoors or outdoors?

Guests: - I think we'd prefer indoors.

Waiter: - Follow me, please. I'll show you to your table.

Guests: - Thank you.

Waiter: - Here is the menu. What would you like to order?

Guests: - Mmm... Let us see... What would you recommend?

Waiter: - There is a great choice of sandwiches. We have sandwiches with ham, chicken, cheese, sausage and tuna, caviar.

Guest: - Oh, I'd like to order a cheese sandwich and a cup of coffee. And what about you?

Guest: - As for me, I prefer a chicken sandwich.

Waiter: - And what would you like for a drink?

Guests: - I'll take orange juice.

- And I'd like coffee and some pastry.

Waiter: - Very good. A little later... Here are your sandwiches, coffee and pastry. Good appetite!

I. Dialogue "Friends' meeting".

- Another pair of pupils tells how to lay a cover.

Teacher: - Let's listen to the conversation at that table.

LADY 1: I'm so happy too see all of you at this restaurant. Such a good place!

LADY 3: It looks wonderful!

LADY 1: My dear girls! I'd like to share my problems with you. There is something wrong with my husband.

He says: Eating carrot is good for his eyes.

Fish is good for his brain.

Too much food makes him fat.

Too little food makes him thin.

Too many sweets are bad for his teeth.

I cook, cook, cook. And what I get – nothing!

He says: My dear, you are lucky. Our food is healthy and useful. He makes me mad.

LADY 2: My dear! Don't be pessimistic!

LADY 1: Oh, I'm not pessimistic, I'm realistic.

LADY 2: My dear and my husband is fond of porridge. Porridge – in the morning, porridge – in the evening. Porridge for breakfast, dinner and supper! I hate porridge; I can't stand it any more. I've become so nervous because of my favorite dishes. When I open my eyes in the morning and go to the kitchen – what do you think I see – porridge. Oh! I'm unhappy!

LADY 3: My dear friends! I'm the happiest of you. As you know, my husband is a geologist. He goes to the expedition – to Africa, to America. He isn't at home in spring and summer. But

when he is at home – he cooks himself. He says, he is a very good cook. I have a lot of free time. I can go to the shops, cinema and to the theatre. I don't think about cooking. I can do what I want! It's very pleasant!

LADY 2: You are lucky! But don't talk any more about our problems. We would like to relax and have good time.

Waiter: - Nice to see you. I am a waiter. My name is... We have already laid the table. We are waiting for the guests. We'll tell you what tableware cutlery, glassware we need when we lay the table.

- Pupils describe their laid table.

(Music; singers sing a song)

II. - Dialogue "Romantic Supper".

Pupil (Head Waiter):

III. We continue our party at the restaurant. Oksana, is everything ready for receiving guests?

(Pupils tell the rules of setting a table)

R – Julia, dear, I'm so glad to be here with you.

N – So, I am. I have been waiting for you invitation for 2 months. And now we are here. The atmosphere is very friendly, it's so beautiful and comfortable. It seems to me that the waiter is very polite. We are alone. I'm so happy... We can listen to music and talk, talk... I've dreamt about it for a long time!

R – And I want to say something very important to you and first of all – answer me: “Can you cook, Julia?”

N – Yes, of course!

R – Can you cook vegetables, soups, meat and cakes?

N – No trouble! What else? I'm glad to be here...

R – Julia, dear! I'm so happy with you. I'm going to marry you. But my hobby is eating... I don't know – eat with pleasure, and drink with measure, but... my pleasure is eating!

N – Don't apologize! Everything is OK! I enjoy cooking. I helped my mother all the time when I was 10. I did everything about the house. I've read about one hundred cookery books. And I have my own recipes for sandwiches, meat and salads. You'll kiss your fingers!

R – Julia, dear! I'm so happy to hear it. And what do you prepare me for breakfast?

They present the table laid for Snt. Valentine's day.

Teacher: I wonder what event the table is laid for? Look at that couple of young people. Listen what they are talking about.

Dialogue:

Young man: Happy Valentine's day, honey! Guess, what I have brought for you?

Girl: What dear? Tell me!

Young man: Oh, it's a present for you - your favorite perfume.

Girl: Oh, I'm so happy. Thank you. I love you. And I have a small present for you too. I have chosen it for a long time. I think it will suit you very well.

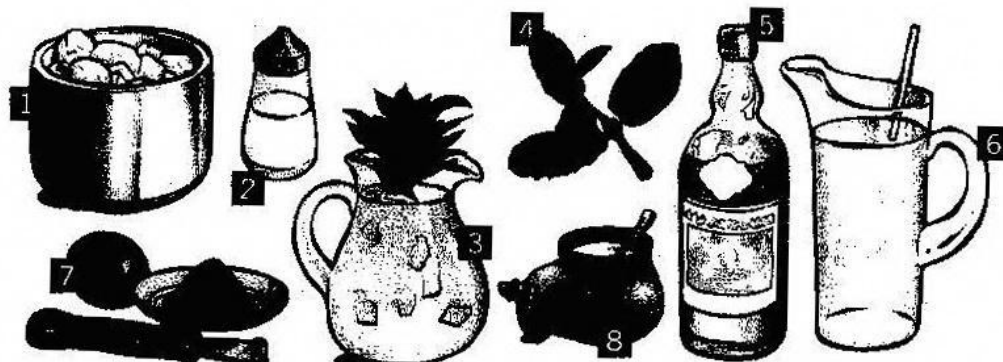
Young man: Thanks a lot. It's very nice of you, my dear.

Teacher: Cocktails are very important complement to a meal because they are literally the guest's first taste of the restaurant.

Making cocktails

3 Match the words in the box to the pictures. Then practise saying the words.

salt mint leaves grenadine sugar
pineapple juice ice lime zest grapefruit juice

- Listen to a dialogue where a girl asks for a cocktail at the Casablanca bar.

Girl: Oh, what a day! I'm so tired!

Bartender: How about a Spanish cocktail for a beautiful lady: a Mojito!

Girl: I'm sure, it delicious but I don't like rum.

Bartender: Oh, what about a Margarita then?

Girl: I don't know. I think I'd prefer something non-alcoholic.

Bartender: No problem. One non-alcoholic cocktail. Right, try this.

Girl: Hmm. This is great What is it?

Bartender: A San Francisco. You mix pineapple, orange and grapefruit juice. Then add grenadine and a splash of soda water and serve it.

Girl: It sounds easy but how much of each ingredient do you need?

Bartender: Don't worry, I can give you the recipe.

Girl: That's great. I can make it for my friends. Thanks.

- The bartender describes the cocktails recipes for making Mojito and San Francisco.

4 Read the dialogue again and complete the recipes.

Mojito

3 tbsp of¹ rum², a splash of soda, a dash of lime³, 1 tbsp of sugar,⁴ sprig.

San Francisco

$\frac{1}{3}$ of pineapple⁵,
 $\frac{1}{3}$ of orange juice $\frac{1}{3}$ of⁶ juice, 2 dashes of grenadine, a splash of⁷.

[COCKTAILS]

Teacher: Staff must be ready to answer politely any guest's enquiry. They should also be able to describe dishes at the guest's request.

Dear students, make up a short dialogue concerning Ukrainian cuisine. Use useful phrases, I am sure you won't have any problems with the vocabulary. So, listen to the dialogue between a customer and a waiter.

Waiter: Good afternoon! Here is the menu.

Guest: Thank you.

Waiter: Are you ready to order?

Guest: Not really. Just a moment. Let me see... Soup, borsch... Could you tell me what borsch is?

Waiter: Of course, madam. You see, our restaurant serves international dishes. Borsch is a typical Ukrainian dish.

Guest: Oh, it's rather interesting. What are its ingredients? Could you tell me?

Waiter: I am sorry. I am not sure. But our Head Chef will tell you everything about borsch. Mary, could you tell the recipe of Ukrainian borsch?

Head Chef: With pleasure. I am at your service.

(Head Chef tells how to cook borsch)

Teacher: As for me, I love Ukrainian cuisine. It's delicious. It goes without saying that borsch is the most popular Ukrainian dish. It's so nutritious and healthy.

Head Chef gives detailed instructions how to cook hot borsch.

Teacher: Guten Tag! Liebe Freunde, Gäste, Studenten und Lehrer! Wir sind froh Sie zu sehen hier im unseren Restaurant. Wir haben deutsche Business - Leute zu Besuch. Begrüßen wir unsere Freunde aus Deutschland! Willkommen!

- Guten Tag!

- Guten Tag! Wie heißen Sie!

- Ich heiße Renata Bassi. Ich komme aus Deutschland. Ich wohne in Berlin. Ich bin Geschäftsführerin bei der Fa „Antej“.

- Sehr angenehm. Ich heiße Inna Tascheva. Ich bin Geschäftsführin bei der Fa „Antej“.

- Sehr angenehm.

- Nicht weit von hier gibt es ein sehr gutes Restaurant. Dort kann man nicht nur den Kontrakt ansprechen, sondern auch kann man sehr gut essen.

- Mit großen Vergnügen.

- Hier ist die Speisekarte. Was wünschen Sie?

- Oh eine große Auswahl! Ich bin hungrig! Ich möchte mit Vorspeisen beginnen. Und Sie?

- Ich habe nicht dagegen. Ich habe auch Bähre hunger.

- Sehen wir uns die Speisekarte an.

- Gibt es keinen Bortsch?

- Doch, heir es!

- Dann nehme ich einem Bortsch. Suppe mag ich nicht. Und sie?

- Nehme ich auch Bortsch. Ich liebe Bortsch. Das ist sehr good! Und was wünschen Sie zu trinken?

- Ich sage nicht nein. Bestellen wir eine Flasche Rotwein.

- Guten Appetit!

- Guten Appetit!

Teacher: We know a saying "On the continent people have good food; in England people have good table manners". What table manners do you know? (Suggested answers на мультимедійній дошці)

Remember the Proverbs:

- Live not to eat, but eat to live.
- Eat at pleasure, drink with measure.
- After dinner sit a while, after supper walk a mile.

IV. Summing-up. Підбиття підсумків уроку.

Teacher: It was much spoken about receiving and serving guests. You've acquired some very important skills today. I hope you'll be able to apply these skills some day in real situation, in your future job. You've worked well today. Talking into consideration your activity during the lesson your marks are the following...

Homework: Write a recipe for your favorite dish or simply find out how to cook it and write it down.

Thank you for the lesson.

Have a good day!

Teacher: The End.

Dear our guests teachers, students!

We are very glad for you visiting our restaurant "Casablanca". I want to thank all the participants of our unusual lesson. This is group № "205" (two hundred and five). I wish you good health, success in your study.

We are thankful for fruitful cooperation - Grebenyuk M.V., Sboev E.O. - group №118 "a", 118 "b", 115 "c" - specialty "Commercial activity", the training firm "Antey".

Thank you for everybody's attention to our presentation! We are waiting for you at our restaurant. See you later. Good bye.

Використана література

- Анна Бауде, Монсерат Іглесіас, Анна Анеста "Longman"
- Підручник "Ready to Order" для учнів професійної підготовки "Повар, бармен, офіціант" - England, 2006р.
- Агабекян І.П. "Англійська мова для обслуговуючого персоналу" – Ростов-на-Дону, "Фенікс", 2002р.
- Газета "English" №33, September 2002; 2003р., №7 2009р.

Вісник НМЦ ПТО запрошує авторів до активного співробітництва!

У Віснику НМЦ ПТО в Одеській області друкуються статті, проблемні та дискусійні нариси, спостереження з практики, методичні та педагогічні розробки, що відображають широке коло питань професійно-технічної освіти, а також суміжних освітянських проблем.

Оригінал роботи подається до НМЦ ПТО у двох екземплярах – надрукований на папері формату А4, а також в електронному вигляді. Рукопис повинен бути українською мовою, набраний в редакторі Word (версія після 97). Обсяг матеріалів (з урахуванням малюнків, таблиць і підписів до них, списку літератури) не повинен перевищувати 6-8 сторінок та 5-ти малюнків для статей; 10-15 сторінок та 8 малюнків для методичних розробок.

Перед основним текстом статті обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по-батькові автора або співавторів (повністю), повна назва установи, в якій автор працює, посада, контактні телефони для зв'язку. До матеріалу додається письмова згода автора на друк матеріалу.

Тексти статей та всі матеріали до них повинні бути ретельно відредаговані, перевірені та підписані авторами. Всі представлені матеріали рецензуються й обговорюються редакційною колегією. Редакційна колегія НМЦ ПТО залишає за собою право скорочення та виправлення надісланих статей. Рукописи статей, що прийняті до публікування, авторам не повертається.